

ZABAWA

TO WAŻNA SPRAWA

ZABAWA TEMATYCZNA

Lekarz, kucharz, astronautka – możesz być kim chcesz.

Zabawa małego dziecka najpierw dotyczy wielozmysłowego poznawania przedmiotów. Dziecko uczy się jaki jest dany przedmiot, jaki ma kształt, jak wygląda, jaki jest w dotyku, jak pachnie, jak smakuje. Początkowo to poznawanie najbliższego świata głównie oparte jest na eksplorowaniu i eksperymentowaniu. Później poprzez wielokrotne testowanie, a następnie obserwowanie, uczy się do czego służy dana rzecz i jakie jest jej przeznaczenie. Wszystko to stanowi wstęp do kolejnego etapu rozwoju, czyli zabawy „na niby”. Dziecko obserwuje bliskich dorosłych, a zdobyte doświadczenia wykorzystuje w zabawie. Naśladuje różne sytuacje i czynności wykonywane w domu i najbliższym otoczeniu np. przygotowuje posiłki, opiekuje się lalkami, jeździ wózkami, odkurza, robi pranie. Dzięki temu dzieci, w sposób naturalny uczą się aktywności i zaangażowania w prace domowe oraz troszczenia się o innych. W zależności od wieku, zabawy różnią się tematyką, czasem trwania i złożonością. U najmłodszych dzieci często tematyka zabawy ogranicza się do jednego elementu, np. udawanie pieska lub gotowanie obiadu, natomiast starsze będą już potrafiły wykonywać całe ciągi udawanych czynności np. przygotowanie obiadu, nakrycie do stołu, podawanie jedzenia i posprzątanie po posiłku. Ponadto im większe są możliwości językowe dziecka, tym bardziej złożona zabawa tematyczna. Z czasem dzieci potrafią już odtwarzać w zabawie znane sobie zawody (lekarz, strażak) i miejsca z ich najbliższego otoczenia (np. sklep, fryzjer, stacja benzynowa). Powtarzanie różnych czynności nie ogranicza się tylko do spraw domowych. Inspiracją do zabawy dla dziecka może być również np. wyjście do biblioteki, na spektakl lub do klubu malucha (np. zabawa w Panią prowadzącą zajęcia), a także bohaterowie z książeczek lub animacji (jestem księżniczką, smokiem). Dzięki odgrywaniu ról i zdarzeń dziecko lepiej rozumie otaczającą rzeczywistość, a tym samym staje się bardziej samodzielne i kompetentne.

CO ZABAWY TEMATYCZNE DAJĄ TWOJEMU DZIECKU?

- Rozwijają umiejętność empatii - dziecko poznaje punkt widzenia innych osób, różne perspektywy, a także uczucia, emocje swoje i innych.
- Pomagają radzić sobie z napięciami i lękami dziecięcymi, bycie w roli pomaga przeżywać i odreagowywać trudne emocje oraz rozumieć je z innej, bardziej bezpiecznej perspektywy (np. wizyta u dentysty, szczepienie, fryzjer, nowy dzidzius w rodzinie).
- Rozwijają wiedzę, pomagają lepiej rozumieć świat i panujące w nim zasady społeczne, a tym samym pewniej funkcjonować w otaczającej rzeczywistości.
- Dają okazję do wejścia i przetestowania wybranej roli społecznej (np. jak to jest być mamą, dzidziusiem), dziecko poznaje w ten sposób mechanizm działania różnych sytuacji społecznych.
- Zachęcają do nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z innymi dorosłymi i z dziećmi.
- Dają okazję do pierwszych prób wspólnej zabawy danym tematem z innymi dziećmi: początkowo dziecko bawi się koło innych, obserwuje, a następnie stopniowo włącza się we wspólną zabawę.
- Uczą dzieci w możliwy dla siebie sposób negocjować i wspólnie rozwiązywać problemy.
- Angażują wyobraźnię nadając nowe znaczenie codziennym przedmiotom oraz dają możliwość eksperymentowania z dostępnymi sprzętami np. karton staje samochodem, talerz kierownicą.

ZABAWA TEMATYCZNA

Drogi Rodzicu!

- Uważnie obserwuj dziecko, aby wiedzieć jakie są jego aktualne możliwości rozwojowe i preferencje, zobacz co je fascynuje, ciekawi, intryguje.
- Zachęcaj dziecko do rozwijania swoich zainteresowań danym tematem, pozwól dziecku w zabawie na realizowanie własnych pomysłów.
- Bądź blisko, towarzysz i wspieraj w zabawie, jednocześnie daj dziecku możliwość do decydowania o sobie, doświadczania autonomii i samodzielności, żeby na swój sposób mogło rozpoznawać, wyrażać, przeżywać, odgrywać dany temat. Potraktuj to jako bezpieczne źródło informacji na temat tego, jak twoje dziecko odbiera i przeżywa świat (to czego nie powie słowami, na pewno wyrazi w zabawie).
- Zachęcaj do odtwarzania w zabawie tego, co dziecko samo niedawno doświadczyło, np. pierwszy przejazd autobusem, wyjście do sklepu, do lekarza.
- Pozwól dziecku na pobawienie się nawet trudnymi tematami. Zabawa ma również charakter terapeutyczny, pozwala odreagować emocje czy pojawiające się napięcie, podzielić się swoimi trudnościami (wizyta u dentysty, adaptacja w żłobku).
- Włącz się do zabawy: sam wciel się w rolę, zadawaj pytania, uruchom wyobraźnię oraz poddawaj się wspólnym pomysłom.
- Wzbogacaj zabawę w nowe rzeczy czy przedmioty, rozbudź dziecięcą wyobraźnię.
- Pozwól, by w zabawy naśladowcze bawiły się dzieci obu płci, gdyż zarówno dziewczynki, jak i chłopcy chcą np. opiekować się lalką, być kierowcą auta.
- Bawiąc się z dzieckiem nazywaj i opisuj wykonywane przez niego działania, inicjuj i podtrzymuj dialogi, zachęcaj do opowiadania, baw się różnymi udawanymi głosami, sposobem gestykulowania, różnymi sposobami odpowiadania.
- Ożywiaj lalki i misie (daj im swój głos i ruch), aby mogły się wspólnie z wami bawić, możesz wtedy być obserwatorem czy narratorem, dziecko czasami więcej powie misiowi niż tobie w rzeczywistej sytuacji.
- Dostarczaj dziecku codzienne przedmioty, które nie mają jednej i określonej funkcji, aby mogło je wykorzystywać w zależności od potrzeb w różny sposób np. garnek może być bębniem, talerz kierownicą do auta.
- Zachęcaj do zabawy, których tematyka dotyczy codziennych domowych obowiązków. Dziecko lubi pracować, gotować, sprzątać, podlewać kwiaty. Skorzystaj z tego zapędu zanim minie.

CO JEST POTRZEBNE, ABY POMÓC DZIECKU ROZWIJAĆ ZABAWY TEMATYCZNE?

- obecność bliskiej osoby dorosłej lub dzieci, aby móc w różny sposób bawić się i odgrywać temat danej zabawy;
- odpowiednia aranżacja domowej przestrzeni odzwierciadlająca temat zabawy, np. kącik kuchenny, stanowisko do majsterkowania, myjnia, sklep, warsztat samochodowy;
- elastyczne wykorzystanie mebli i sprzętów domowych, np. krzesła mogą być pociągiem, torem przeszkód czy sklepową ladą;
- materiały, przedmioty dostępne w domu, np. łyżki, garnki, pojemniki, miski, kubki, talerze, chochelki, łopatki, lejki, torby na zakupy, kartony po żywności;
- przedmioty, z których już nie korzystamy, np. stary telefon, flakonik po perfumach, portfel, klucze;
- materiały do wspólnego sprzątnięcia i porządkowania, np. gąbki, ściereczki, miotłki, szufelki, szczotki, spryskiwacze, miski;
- materiały i przedmioty, które nie mają jednej określonej funkcji i to my nadajemy im różne funkcje, np. tkanina, który może być magicznym dywanem, dachem domu, czy królewskim płaszczem;
- materiały służące do zabawy w konkretny temat, np. bandaże, plastry do zabawy w lekarza, akcesoria kuchenne do zabawy w kucharza, wałki i szczotki do zabaw w fryzjera;
- różnego rodzaju przebrania, np. fartuszek, czapka kucharska oraz akcesoria np. odznaka policyjna, kask strażacki, akcesoria lekarza;
- ciekawe i oryginalne stroje i akcesoria z szafy rodziców lub lumpeksu, np. korale, torebki, peruki, boa;
- pacynki, miśki i lalki, które również wspólnie z nami mogą uczestniczyć w zabawie lub poczęstunku w kąciku kuchennym;
- książki, bajki, słuchowiska związane z tematem zabaw i opowiadające o najbliższym świecie oraz codziennych czynnościach;
- sprzęt, materiały i przedmioty znajdujące się na dworze takie jak: kuchnia błotna, domki, piasek, rośliny, grabki, łopatki, taczka, wiaderka, konewki.

Copyright © 2020 by Instytut Małego Dziecka im. Astrid Lindgren.
Wszystkie prawa zastrzeżone. Publikacja przygotowana i wydana w ramach projektu
współfinansowanego ze środków Miasta Poznania.

POZnań*

Poznań 2020

INSTYTUT
MAŁEGO
DZIECKA
IM. ASTRID
LINDGREN